

Nr 169.

Av herrar **Wigforss** och **Westman**, om ökat statsanslag till fortsatt undersökning om svenska folkmål.

I Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen punkt 208, 8 huvudtiteln, föreslås att riksdagen måtte bevilja för budgetåret 1924—1925 ett extra reservationsanslag av 22,000 kronor till fortsatt systematisk undersökning av svenska folkmål i Uppsala.

Detta anslagsäskande innebär, därest riksdagens beslut utfaller i fullständig övensstämmelse därmed, en nedsättning med 4,000 kronor i förhållande till motsvarande av riksdagen för budgetåret 1923—1924 beviljade anslag av 26,000 kronor, vilket redan det innebar en nedsättning med 2,600 kronor i förhållande till föregående motsvarande årsanslag av 28,600 kronor.

Denna förhållandevis ganska stora nedsättning skulle för de från Uppsala ledda arbetena innebära ett väsentligt avbräck.

Förhållandet ställer sig på följande sätt. Största delen av till Uppsalaundersökningen nu utgående statsanslag användes till att bestrida kostnaderna för en den allra största delen av landet omfattande centralorganisation jämte kostnaderna för upprätthållandet av ett arkiv, som uppväxt under denna undersöknings nu tioåriga verksamhetstid, ett arkiv, som icke blott innehåller de största dialektsamlingarna i riket utan även de största samlingarna av uppteckningar rörande folktraditioner och ortnamn. Ledningen av denna undersökningsverksamhet, dels ute i bygderna, dels i Uppsala enligt en plan, som åsyftar en systematisk genomgång av hela området, samt expeditionen inom arkivet, tillhandagåendet med upplysningar åt besökande, besvarandet av talrika skriftliga förfrågningar, iordningställande och granskning av inkommande samlingar samt andra uppgifter i och för administration och ekonomisering är ett arbete av sådan omfattning, att det redan länge varit förenat med stora svårigheter att bestrida detsamma utan väsentligare förstärkning av den personal, som beräknades för förhållandena vid undersökningens början. Den enda förstärkning, som senare tillkommit, har nämligen bestått i blott tillfällig arbetshjälp: dels vetenskapliga medarbetare, dels expeditions- och skrivbiträden. Sammanlagda beloppet för honorerandet av tillfällig arbetshjälp av alla slag uppgick år 1922 till 4,680 kronor, under första halvåret 1923 till 2,343 kronor. Redan den förhållandevis ringa minskning av tillfällig arbetshjälp, som innevarande budgetår blivit en följd av den redan gjorda

anslagsnedsättningen, medför kännbara svårigheter för det löpande arkivarbetet. På denna post kan ingen ytterligare inskränkning göras. Andra utgiftsposter för arkivet och för administrationen äro så små, vad vissa poster beträffar alldeles otillräckliga, att ej heller på dem besparingar av någon betydelse kunna göras (böcker och kartor, vari ingå underlagskartor för undersökningarna, under senaste år omkring 600 kronor årligen, bindning 100 à 200 kronor årligen, materialier, vari ingår förvaringskapslar och kartonger, lådor, papper m. m. omkring 500 kronor, expenser omkring 500 kronor). Vad arvodena beträffar kunna näppeligen några stora besparingar göras. Det årsarvode för en vetenskaplig medarbetare, som år 1920 sattes till 6,000 kronor (varå dyrtidstillägg ej utgår) och som på grund av den dåvarande medarbetarens blygsamma anspråk kunde anses tillräckligt, är nu sedan denne år 1923 avlidit och efterträts av en ny medarbetare, en filosofie doktor med mångårig och mångsidig erfarenhet i här förekommande arbeten, otillräckligt och måste suppleras med andra medel, som för ett par år framåt kunna under vissa förutsättningar vara att påräkna. En sänkning av denna post torde medföra, att ifrågavarande nye medarbetare såge sig nödsakad avbryta sitt påbörjade arbete, varvid utsikterna att erhålla en kompetent efterträdare skulle te sig högst ovissa. Föreståndararvodet å 9,000 kronor (ävenledes utan dyrtidstillägg) har hittills supplerats med enskilda medel, som nu endast i så minskad utsträckning stå till buds, att en nedsättning på denna post kunde medföra oberäknade svårigheter; i alla händelser kan den ej till någon större del uppväga den föreslagna nedsättningen av anslaget. Återstå så endast de anslagsposter, som gälla resor och inlösen av samlingar. Under år 1922 användes, enligt föreskrift, av statsanslaget 6,000 kronor till resor, varvid utom några smärre resor i ärenden rörande förvaltningen eller ekonomin utfördes undersökningsresor i tio landskap av sjutton undersökare under en sammanlagd resetid av omkring fjorton månader. Dessutom ha på Uppsalaundersökningens föranstaltande under år 1922 trettio tre andra personer mot ersättning, som utgått ur andra medel än statsmedel, eller utan ersättning utfört arbeten, som i vissa fall varit mycket omfattande, dels inom samma landskap som de ovannämnda undersökarna, dels dessutom i tio andra landskap. Under innevarande budgetår blir till följd av den år 1923 gjorda nedsättningen av anslaget knappast 4,000 kronor därav disponibelt för resor, alltså en tredjedel mindre än år 1922, och för nästkommande budgetår torde, därest den föreslagna nedsättningen av anslaget blir av riksdagen beslutad, det för resor inom hela området disponibla beloppet smälta ihop till mindre än 2,000 kronor och likaledes det för inlösen av handskrivna uppteckningssamlingar disponibla beloppet smälta ihop till mindre än 1,000 kronor. Detta skulle innebära, att pågående arbeten inom ett stort antal landskap måste nedläggas och många nu i verksamhet varande undersökare avvisas för att kanske aldrig återkomma. Utsikterna att i på långt när tillräcklig utsträckning suppleras med andra medel än statsmedel äro inga.

Med stöd av det ovan anförda våga vi hemställa,

att riksdagen måtte till fortsatt systematisk undersökning av svenska folkmål för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 26,000 kronor, alltså oförändrat belopp, att utgå på de närmare villkor Kungl. Maj:t kan finna lämpligt bestämma.

Stockholm den 21 januari 1924.

Ernst Wigforss.

K. G. Westman.
